

WATERBUSPLEIN / ANTONIAPOLDER
HENDRIK IDO AMBACHT
VISIE EN BEELDKWALITEIT
OPENBARE RUIMTE EN STEDENBOUW

WATERBUSPLEIN / ANTONIAPOLDER

HENDRIK IDO AMBACHT

VISIE EN BEELDKWALITEIT OPENBARE RUIMTE EN STEDENBOUW

MTD Landschapsarchitecten
's-Hertogenbosch

juli 2019

projectnummer: 3046

MTD | Zuid-Willemsvaart 142 | postbus 5225 | 5201 GE 's-Hertogenbosch
T +31 (0)73 6125033 | F +31 (0)73 6136665 | E mtd@mtdls.nl | I www.mtdls.nl

VOORWOORD

Hendrik-Ido-Ambacht heeft een rijke historie. Het relatief kleine dorp, ontstaan langs de Noord is uitgegroeid tot een gemeente met een florerende handel en industrie aan het water van de Noord. Hendrik-Ido-Ambacht en de Noord zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De watergebonden industrie van onder andere scheepswerven en sloopbedrijven heeft zich getransformeerd tot onder andere hoogwaardige watergebonden technologie. Een ontwikkeling die te zien is langs alle grote waterwegen van de Drechtsteden tot Rotterdam. Daarnaast is het openbaar vervoer van de regio over water tot wasdom gekomen. De waterbus, het snelle watervervoer tussen de grote watergebonden steden is een uitgebreid netwerk van openbaar vervoer over water. De waterwereld van de regio transformeert voor een deel van industrieel naar recreatief en vervoer, daarmee wordt nadrukkelijk op een nieuwe wijze de identiteit van de regio bepaald.

Het Waterbusplein legt verbindingen tussen het centrum en de oevers van de Noord, de Noordoever tot aan Dordrecht en waterverbindingen tot ver in de regio, zoals het centrum van Rotterdam en Dordrecht.

In het voorliggende document wordt het centrum van Ambacht op een heldere en hoogwaardige wijze verbonden met haar economische betekenis, de rivier de Noord en haar oevers.

's-Hertogenbosch, juli 2019

INHOUD

inleiding	09
context en vertrekpunt	11

I VISIE 17 **OPENBARE RUIMTE**

plein als middelpunt	21
plein aan het water	25
specials	29

II BEELDKWALITEIT 31 **OPENBARE RUIMTE**

plein	51
kade	37
trap	39
parkeren	41

III BEELDKWALITEIT 43 **STEDENBOUW EN ARCHITECTUUR**

stedenbouw en architectuur	49
nieuwbouw	51

INLEIDING

Het beeldkwaliteitplan is een belangrijk instrument om de beoogde ambities te realiseren. Het is richtinggevend bij de ontwikkeling van het plangebied en verbeeldt de gewenste stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit van de gebouwde en onbebouwde omgeving. De beeldbepalende karakteristieken dienen als inspiratiebron en als toetsingskader en is daarmee geen inrichtingsplan. In een vervolgfase zal nog afstemming plaatsvinden tussen het beeldkwaliteitplan en het nog op te stellen Programma van Eisen en inrichtingsplan voor de openbare ruimte.

De opgave is samengevat als volgt:

- Het beeldkwaliteitsbeleid heeft als doel een samenhangende, ruimtelijk kwalitatieve inrichting van het plangebied tot stand te brengen;
- Het is daarbij van belang om samenhang en een herkenbare identiteit te creëren in de hoofdstructuur, met daarbinnen ruimte voor individuele en herkenbare expressie;
- Aandacht richten op optimaliseren en verbeteren van de ruimtelijk-visuele kwaliteiten van het plangebied binnen een haalbaar kader, door het ambitieniveau duidelijk te formuleren en met streefbeelden te implementeren.

Dit rapport beschrijft de vormgeving van een nieuwe, hoogwaardige entree van het dorp. Deze 'poort van de Noord' naar het centrum en vice versa wordt gevormd door een stelsel van nieuwe gebouwen, de historische havenkraan en een uitnodigende openbare ruimte in de vorm van een kade en plein.

De visie en beeldkwaliteit sluiten aan op de ambitie van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht om op deze locatie een vernieuwde kwaliteit en uitstraling te ontwikkelen. Het rapport vormt een verbindend element tussen landschap, architectuur en stedenbouw.

De openbare ruimte vormt de entree van Hendrik-Ido-Ambacht aan de Noord. De locatie wordt getransformeerd tot een hoogwaardige halte van de waterbus, een bijzonder verblijfsgebied en een etalage van de huidige unieke bedrijfstechologie aan de Noord. De Antoniuslaan is vanuit het centrum doorgetrokken tot aan het water.

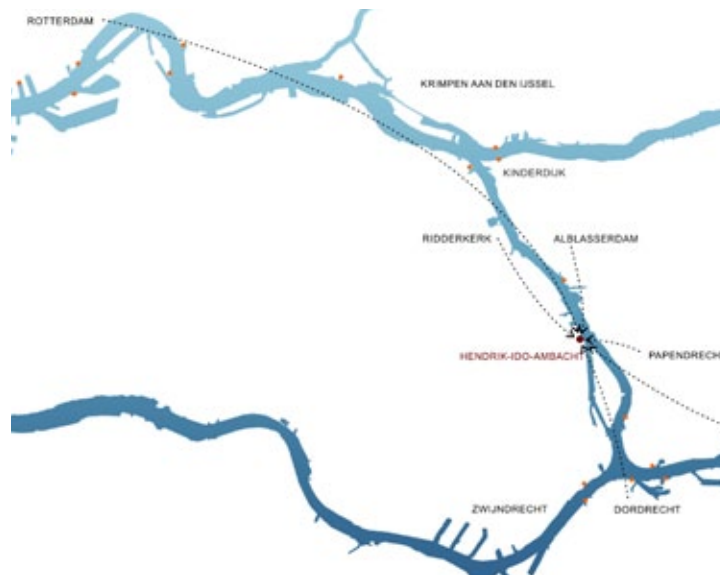
Het Waterbusplein wordt een nieuw brandpunt in Hendrik-Ido-Ambacht. De verblijfskwaliteit aan het water, de uitzichten en de bijbehorende sfeer worden volledig benut. Gecombineerd met de extra dimensie van de waternetverbindingen in de regio en de nieuwe dynamiek van hoogstaande aan de scheepsbouw gerelateerde technologiebedrijven van internationale allure.

CONTEXT EN VERTREKPUNT

“Het Waterbusplein moet het centrale punt zijn aan het water waar de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht en omstreken terecht kunnen om te ontmoeten, te werken, te verblijven, te ontspannen, te beleven en te consumeren. Het moet een vriendelijke en veilige omgeving zijn die inspireert, stimuleert en verbindt met zowel het dorp als het maritieme achterland”.

Uit: Presentatie Waterbusplan Raadscommissie, gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
d.d. 24 november 2015.

◀ luchtfoto 2015 met plangebied

Hendrik-Ido-Ambacht werkt naar een hoogwaardige, nieuwe entree naar de rivier de Noord. Het oude dorp en de Noord zijn door de eeuwen heen onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een wezenlijk deel van de werkgelegenheid van Ambacht lag en ligt aan de oevers van de Noord. Steenfabrieken en later scheepsbouw met vooral de scheepssloop leidde tot veel economische activiteit langs de oevers van de Noord.

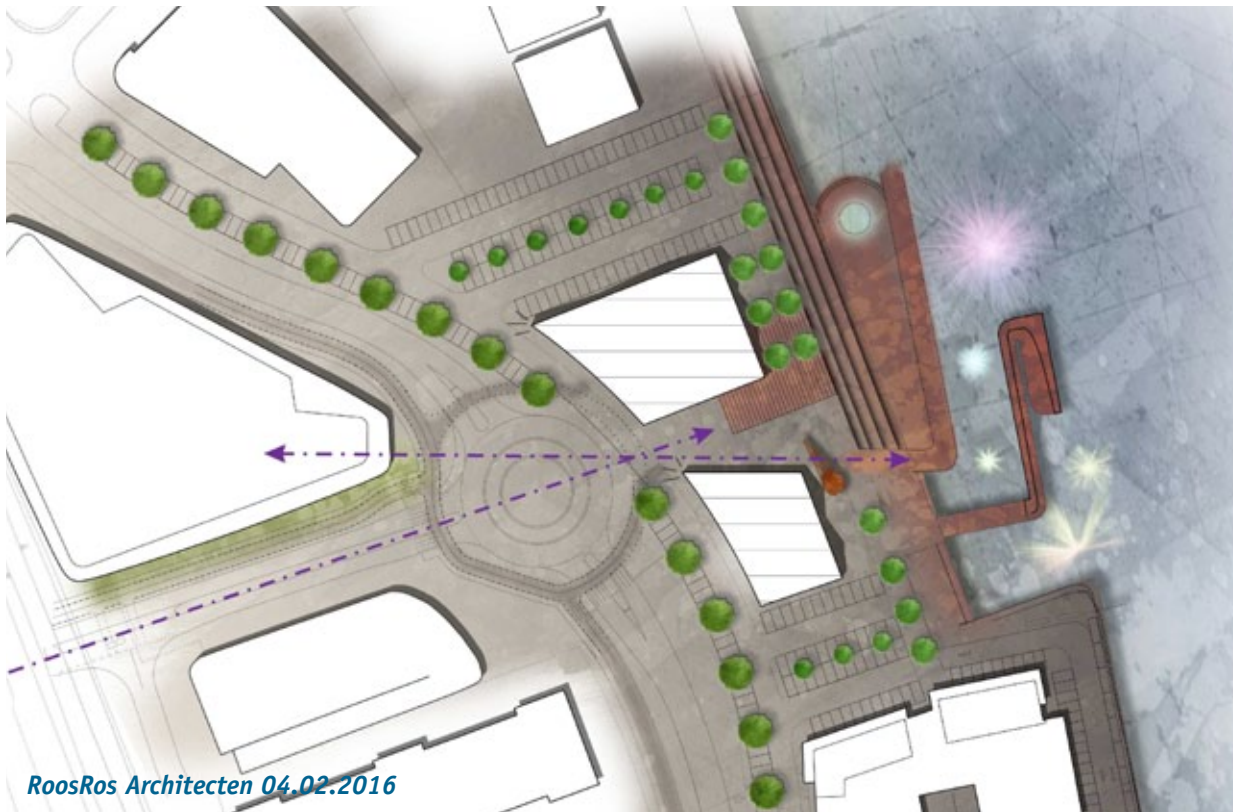
De herontwikkeling van het Waterbusplein en de directie omgeving kent daarmee een lange geschiedenis. In een eerder stadium zijn verschillende plannen, ideeën en voorstellen gepresenteerd. Ze vormen de context naar verdere planvorming en uitwerking van het plan.

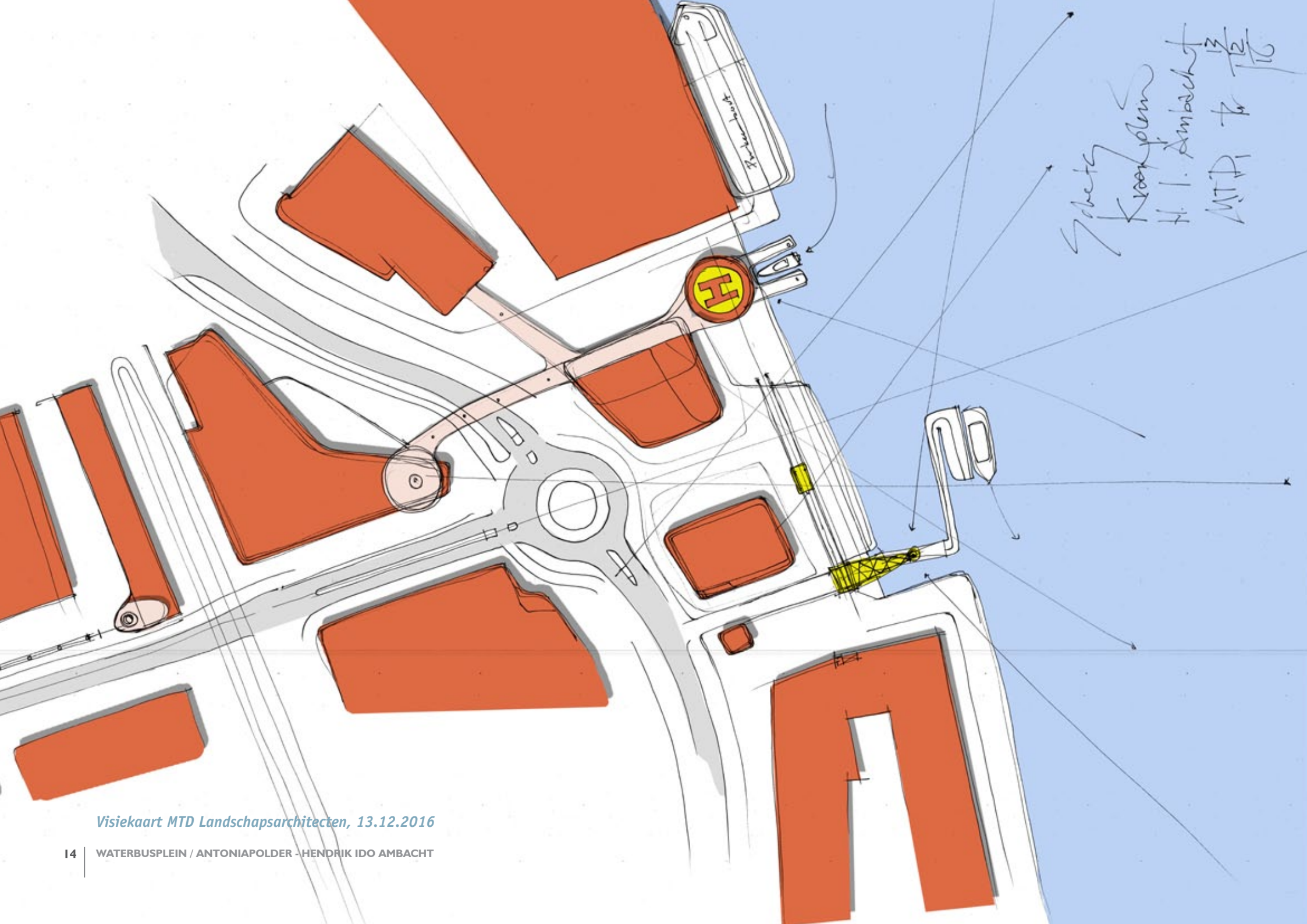
Door uiteenlopende redenen hebben eerdere plannen geen vervolg gekregen, zijn gewijzigd of werden niet haalbaar geacht. De veelheid aan betrokkenen en complexiteit echter, heeft de ambitie en de wens om van deze locatie in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht een nieuw elan te geven nooit weggenomen.

‘Een nieuwe omgeving creëren die het centrum verbindt met het water, watergebonden industrie, vervoer over water en de regio’

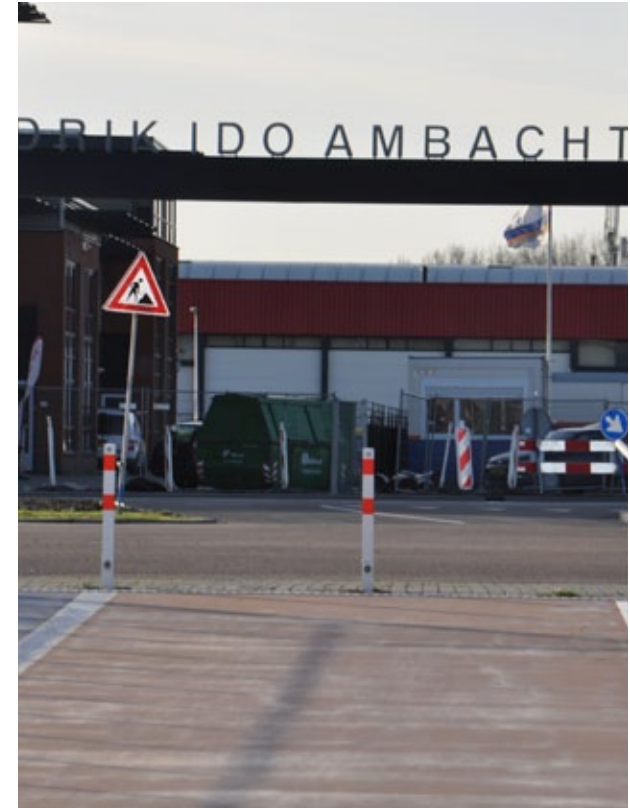
VERTREK PUNT IMPRESSIE

Visiekaart MTD Landschapsarchitecten, 13.12.2016

KERNBEELDEN VISIE

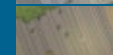
**VISIE
OPENBARE RUIMTE**

LEGENDA

VERHARDINGEN

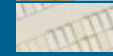
plein

kade

kadetrapp

parkeren

trottoir

rijbaan

fietspad

ELEMENTEN EN MEUBILAIR

kraan op rails

special/kunstwerk

zitbank lang

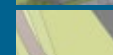
GROEN

boom

haag

gras

OVERIG

halte waterbus

terras locatie

An architectural site plan for Waterbusplein, a waterfront urban development. The plan shows a central circular green space surrounded by a paved plaza. To the left, a road labeled 'NOORDENDE' curves around the central area. Several large, white, angular building footprints are shown, some with internal courtyards. A parking lot with yellow spaces is located near the center. To the right, a canal or river flows, with a small boat docked at a pier. A compass rose is visible in the upper right, and another smaller one is in the lower right. The overall style is a clean, illustrative architectural drawing with a color palette of greys, greens, and blues.

ONTWERP WATERBUSPLEIN

stand van zaken, maart 2019

*Wensbeeld
stand van zaken, maart 2019*

Het Waterbusplein wordt een nieuw brandpunt in Hendrik-Ido-Ambacht. De verblijfskwaliteit van het water, het uitzicht en de Hollandse sfeer worden volledig benut, gecombineerd met de extra dimensie van de waterverbindingen in de regio en de nieuwe dynamiek van hoogstaande aan de scheepsbouw gerelateerde technologiebedrijven van internationale allure.

Plein als middelpunt

De rotonde, een verkeerskundig gegeven, vormt het middelpunt van de vier gebouwen die het voorportaal van de kade vormen. Vier hoogwaardige gebouwen met vier voorzijdes en naar elkaar georiënteerd. Het vierde, nog te ontwikkelen gebouw zal binnen deze stedenbouwkundige context moeten passen.

De basis voor de openbare ruimte van het Waterbusplein wordt bepaald door een continu vormgegeven vloeroppervlak. Het karakter van de plek is sterk verbonden aan op het water gerelateerde gebruik (historie). De vormgeving van de buitenruimte en de materiaalkeuze zijn daarmee beeldbepalend voor het karakter en de betekenis van het Waterbusplein.

De openbare ruimte krijgt een kwalitatieve impuls, een plek waar voetganger (incl. toegankelijkheid minder validen), fietser en automobilist goed hun weg kunnen vinden. Maar om te voorkomen dat deze omgeving een onsamenhangend geheel van losse elementen en verhardingen wordt, moet de inrichting van de buitenruimte van deze plek zorgvuldig worden gekozen en worden vormgegeven. Een samenhangend beeld zodat alle 'losse' onderdelen met elkaar verbonden zijn. Hier staan rust, samenhang en continuïteit centraal. Ondanks de vele doorkruisingen van diverse (verkeers)stromen en andere bewegingen moet het gevoel van een 'plein' herkenbaar zijn en blijven.

Wensbeeld
stand van zaken, maart 2019

Wensbeeld
stand van zaken, maart 2019

Plein aan het water

Uitgangspunten voor het Waterbusplein zijn het creëren van een toegankelijk, sfeervol plein dat multifunctioneel gebruikt kan worden. Het wordt een plein met een open karakter; een hedendaags, sfeervol plein dat ook uitnodigt om er even te verpozen of een terrasje te bezoeken. Open, ruim en licht maar toch besloten. Onder andere de relatief hoge bebouwing, met een open en transparante plint zorgt voor dit besloten gevoel. Dit 'geborgen' gevoel is belangrijk voor de gehele beleving van het plein.

Een subtiel hoogteverschil versterkt de verbinding met het water. Door de kade lager te situeren dan het plein wordt de beleefbaarheid van de Noord optimaal benut. Het is van belang dat de toegankelijkheid voor minder validen mensen daarmee wel gewaarborgd blijft. Hiervoor worden aanvullende maatregelen zoals hellingen opgenomen, passend in de vormgeving en uitvoering van het plein en de kade.

De levendigheid van de kade wordt gegarandeerd door terrassen aan het water, gecompleteerd met het komen en gaan van reizigers met de waterbus. Reizigers van de waterbus, met de fiets of te voet volgen de route onder de historische kraan die als baken, kunstwerk, relict en imagodragers de plek typeert.

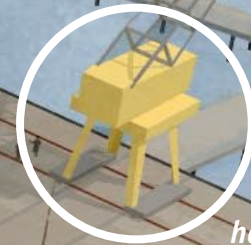
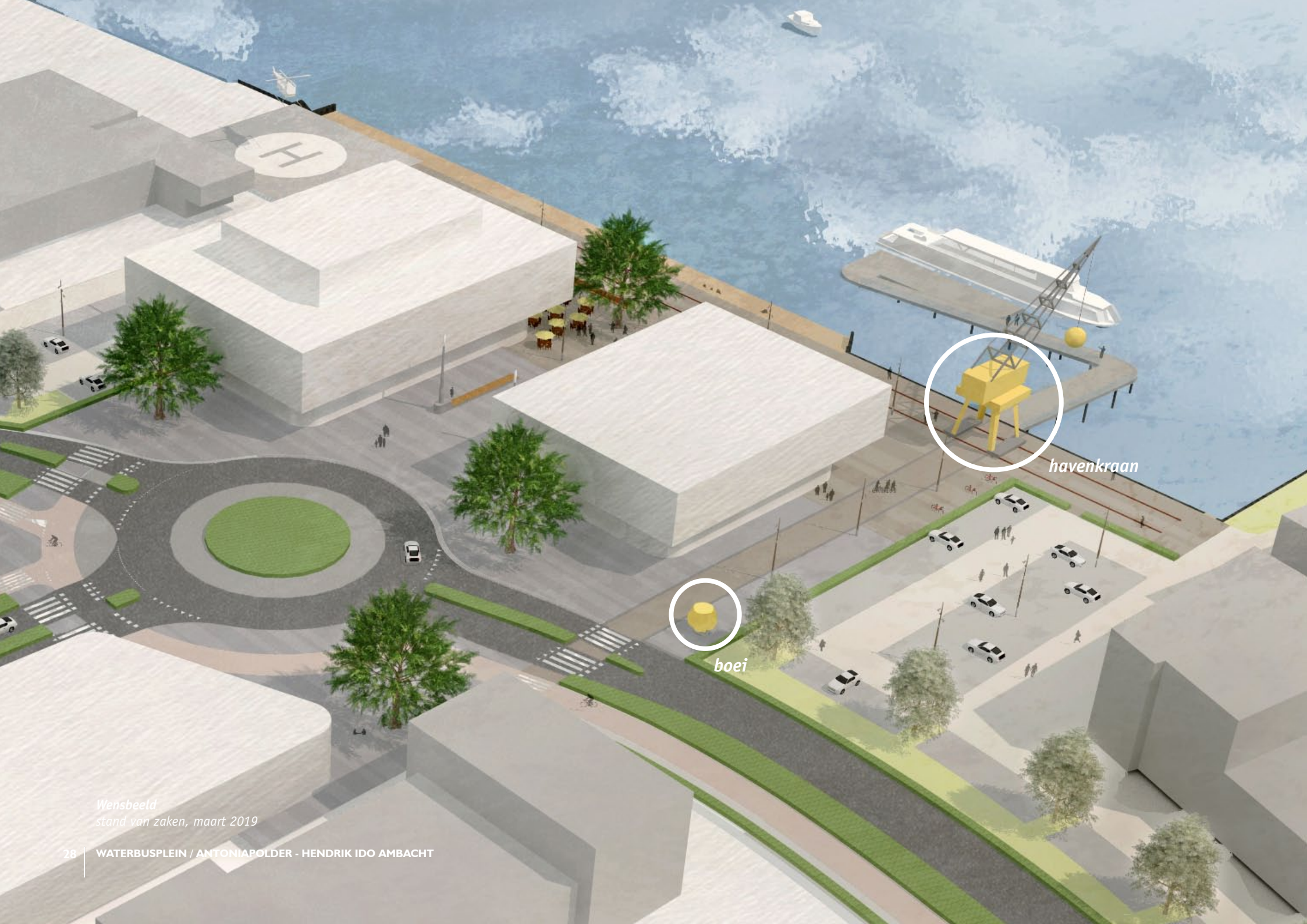
Zowel de trap en zitgelegenheid hebben een grote attractieve waarde en zijn van groot belang voor de relatie met het water.

Het bedrijf Bolidt speelt mede een rol in de totstandkoming van het Waterbusplein. Aan de noordzijde van de kade is de helikopter landplaats gesitueerd. Gasten van Bolidt worden vanaf Schiphol of Rotterdam The Hague Airport vervoerd naar de kade en gaan te voet verder naar of het Experience Center van Bolidt aan het Noordeinde.

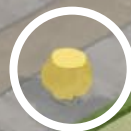

*Wensbeeld
stand van zaken, maart 2019*

havenkraan

boei

Wensbeeld
stand van zaken, maart 2019

SPECIALS

De havenkraan

“De havenkraan als historisch besef, als poort en baken van de Noord. Een verbinding tussen dorp, industrie en water.”

De afgelopen jaren is het gebied aan de Noordkade drastisch veranderd. Oude industrie en bedrijvigheid maakt plaats voor nieuwe functies en bestemmingen. Als gevolg van de aankoop van een scheepswerf aan de Veersedijk enkele jaren geleden is de gemeente in het bezit gekomen van een oude havenkraan. Die havenkraan wordt op de Noordkade geplaatst.

Hij vervult een belangrijke functie als baken en als eyecatcher. Een symbool dat de betekenis van het Waterbusplein en de relatie met de plek aan het water zichtbaar en voelbaar maakt.

De boei

“Een oude boei als oriëntatiepunt en als baken van de Noord en het Waterbusplein.”

De boei refereert naar het maritieme karakter van de plek. Een metershoge boei die voorheen in de rivier dobberde, wordt geplaatst naast de looper richting de havenkraan en de waterbus. De boei is een belangrijk onderdeel van het plan om de herkenbaarheid en de sfeer van het kadegebied te vergroten.

Dit type boei kwam beschikbaar toen alle stalen boeien werden vervangen door kunststof exemplaren. Na jarenlang anoniem op een bedrijfsterrein te hebben gelegen krijgt het een prominente plek op het Waterbusplein.

Het baken is zichtbaar voor automobilisten die over de Noordeinde rijden en voor voetgangers en fietsers die gebruik (gaan) maken van de waterbus. Een opvallend object als markeerpunt van de Noord en het Waterbusplein.

BEELDKWALITEIT OPENBARE RUIMTE

INSPIRATIEBEELDEN

stand van zaken, maart 2019

PLEIN

De verhardingen van alle loopgebieden op het plein, is water gerelateerd, stoer en eenvoudig. Voorgesteld wordt het plein uit te voeren met een hardsteen elementverharding (breuksteen). De verharding van gebroken Belgisch hardsteen, refereren aan de sfeer van de (voormalige) bedrijvigheid langs het water.

Verlichting en meubilair

Het meubilair sluit qua vormgeving, materialisering en kleurstelling aan op de sfeer en uitstraling van de locatie. De inrichting en daarmee ook het meubilair is afgestemd op de plek en behoeften van de gebruikers. Belangrijke inspiratie is hierbij het maritieme karakter van het Waterbusplein. Het meubilair is robuust, sober, functioneel en met een hoogwaardige afwerking. De toe te passen materialen zijn natuursteen, roestvrijstaal en hout.

Groen

De inrichting van het Noordeinde is een voortzetting van de groenvisie van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht. Lange lijnen van boomrijen en hagen versterken de lengterichting en zorgen voor een groene wand in een bebouwde omgeving. Uitgangspunt is de continuïteit in groene elementen die moet zorgen voor rust en eenheid

Het groen op het Waterbusplein kenmerkt zich door strategisch gekozen, solitaire bomen als markeerpunt voor de gebouwen. Ze dienen als ornament of accent, en markeren de overgang van verkeersbewegingen en dynamiek naar verblijfsplek.

EYE FILM MUSEUM - AMSTERDAM NOORD

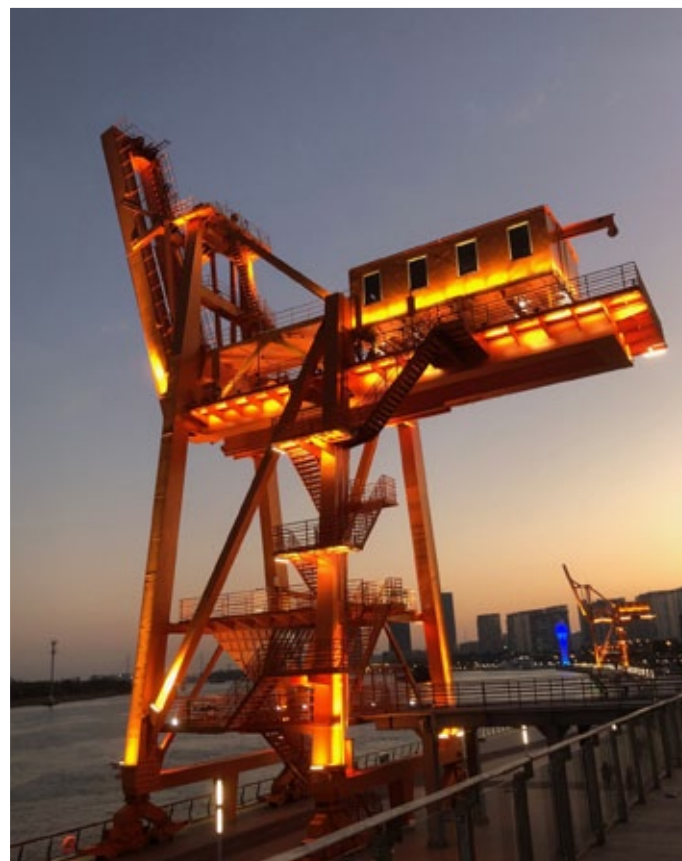
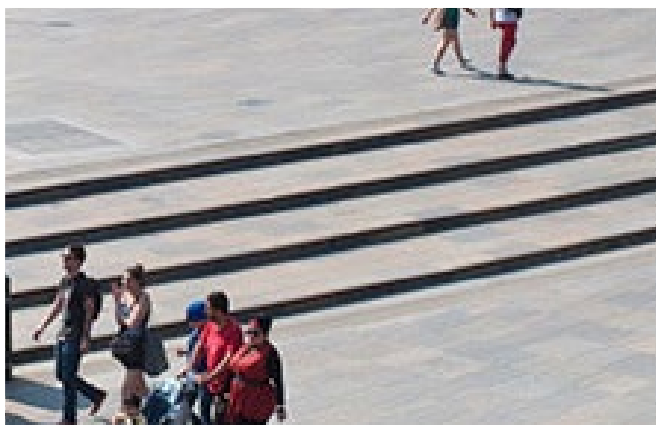

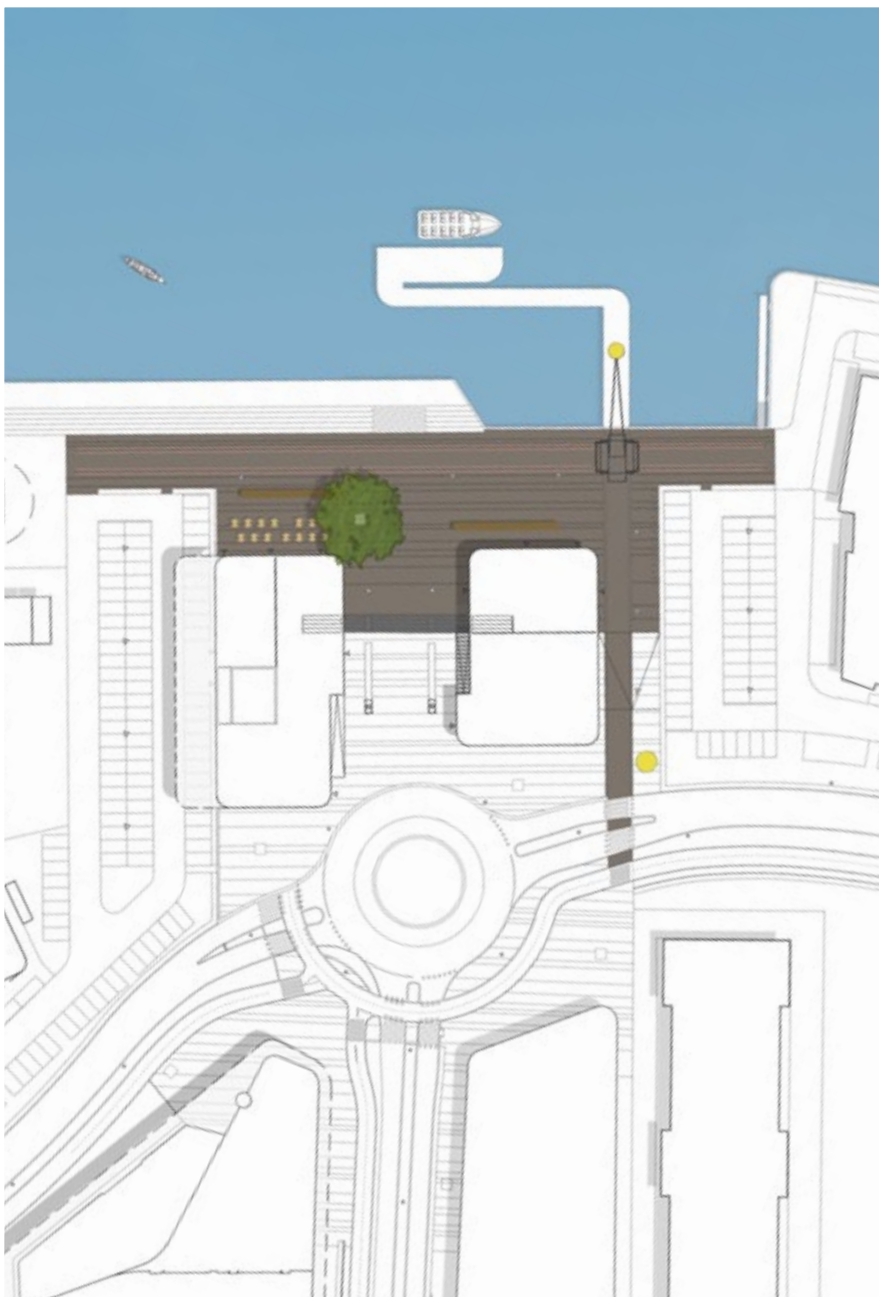
NEUDE - UTRECHT

NOORD BRABANTS MUSEUM - 's-HERTOGENBOSCH

◀ *referentielocaties toepassing hardstenen verharding*

stand van zaken, maart 2019

KADE

De kade is de zone direct grenzend aan de oever van de Noord. De kade ligt lager dan het plein. Dit hoogteverschil, doorgevoerd in beide gebouwen, op de scheiding van het plein en kade is subtiel, ongeveer een halve meter, maar essentieel voor het extra aandacht naar het water.

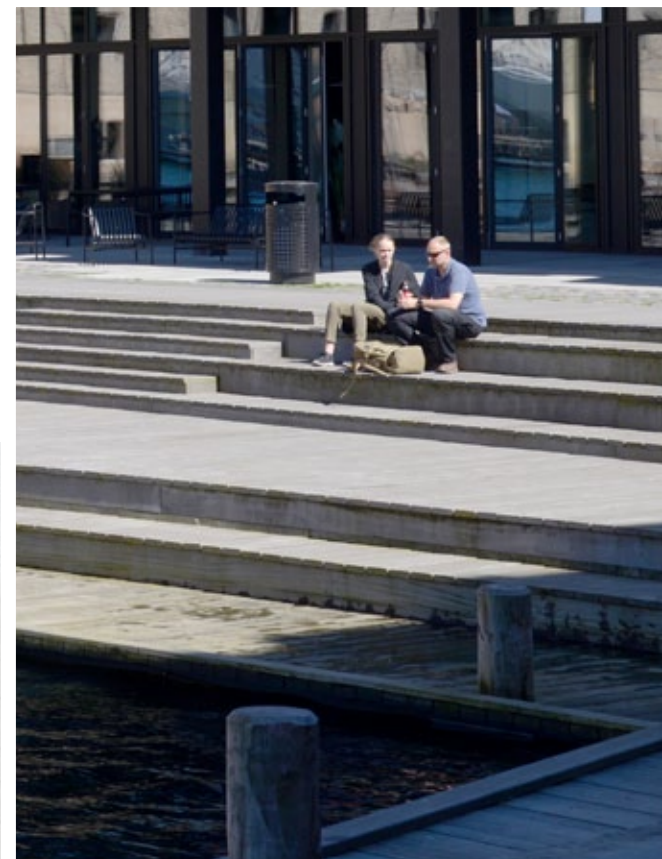
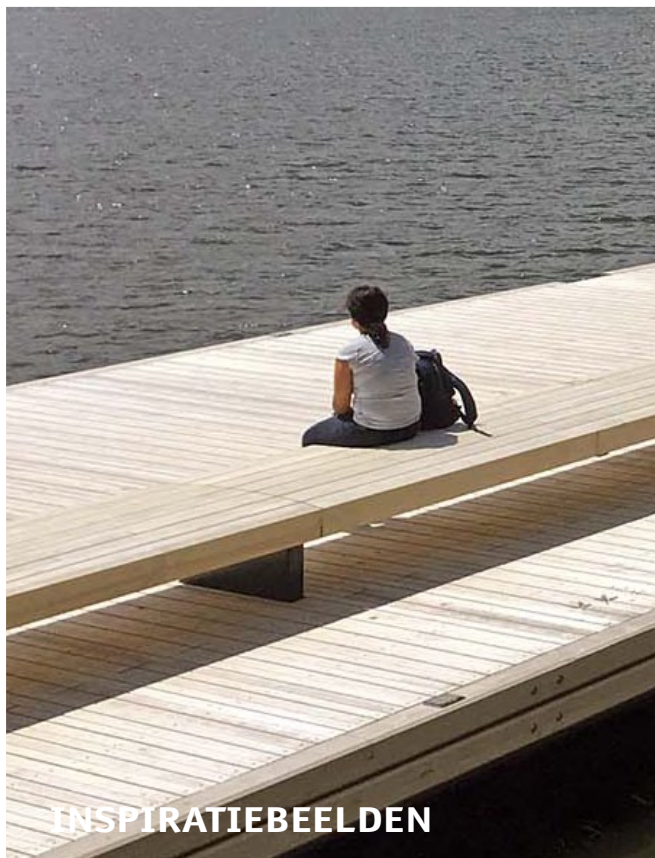
De verharding op de kade bestaat uit een robuuste granietkei refererend aan de watergerelateerde bedrijvigheid en industrie met het maritieme karakter.

Verlichting en meubilair

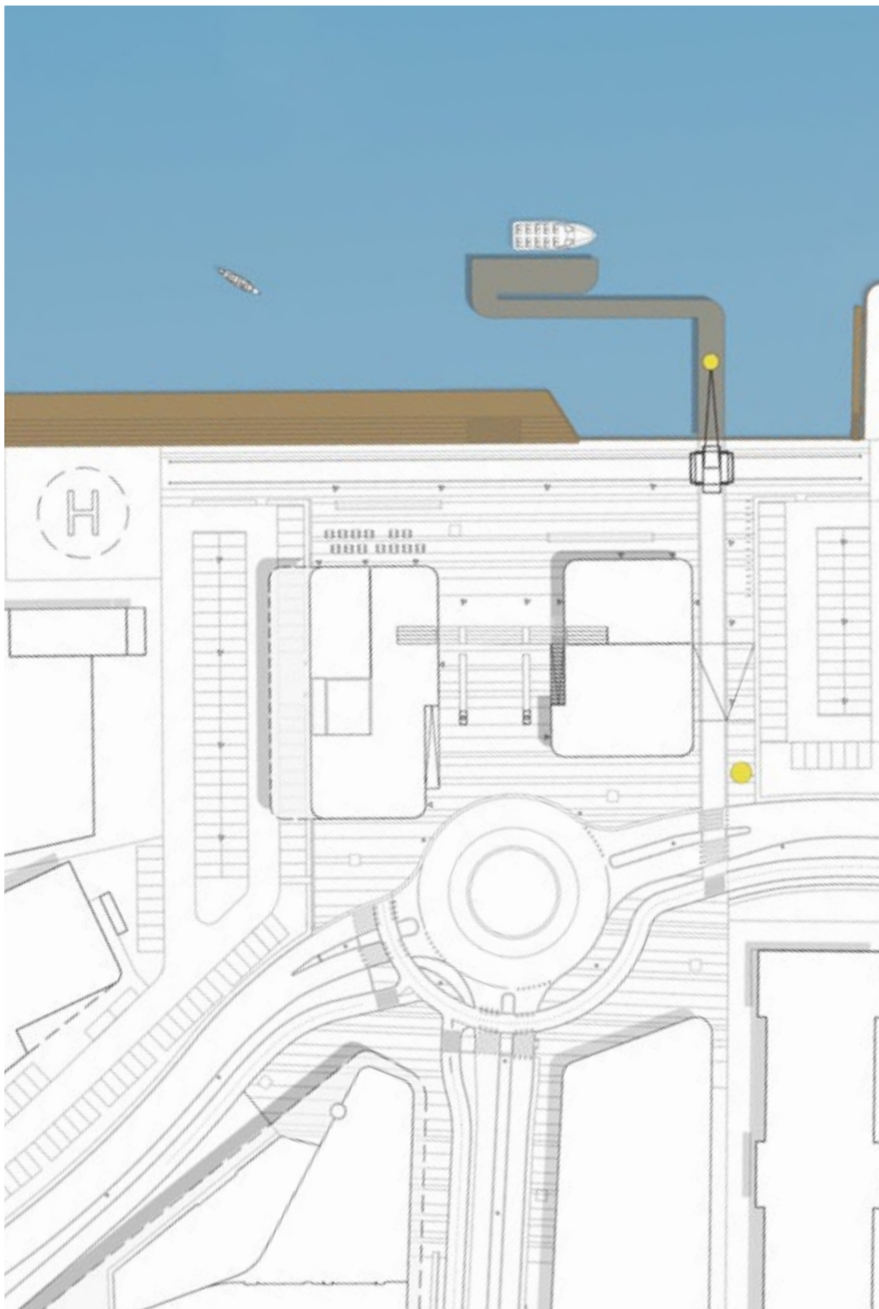
Het meubilair op de kade sluit aan op de vormgeving, materialisering en kleurstelling van het plein. Verschillend maar wel één familie. De inrichting en daarmee ook het meubilair is afgestemd op de plek en behoeften van de gebruikers. Meer zitgelegenheid door middel van lange zitbanken en een groot terras ten behoeve van de horeca. Ook op deze plek is het meubilair is robuust, sober, functioneel en met een hoogwaardige afwerking.

Groen

De kade kent weinig groen. Eén solitaire, strategisch gekozen boom als accent voor de gebouwen. De boom is een eyecatcher en krijgt de ruimte zodat hij zich optimaal kan ontwikkelen. De exacte locatie van de boom wordt in de vervolgfase (PvE openbare ruimte) uitgewerkt.

INSPIRATIEBEELDEN

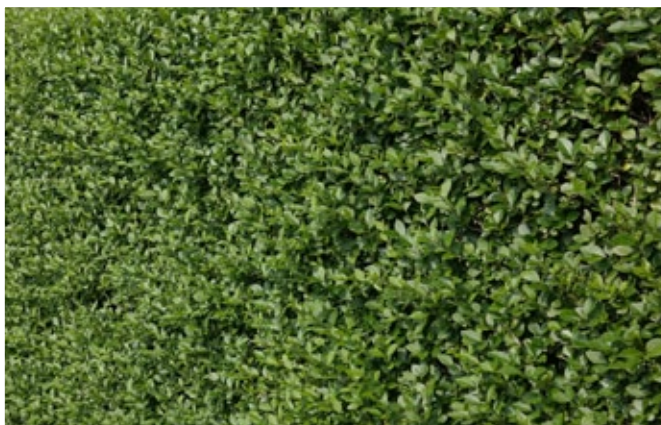

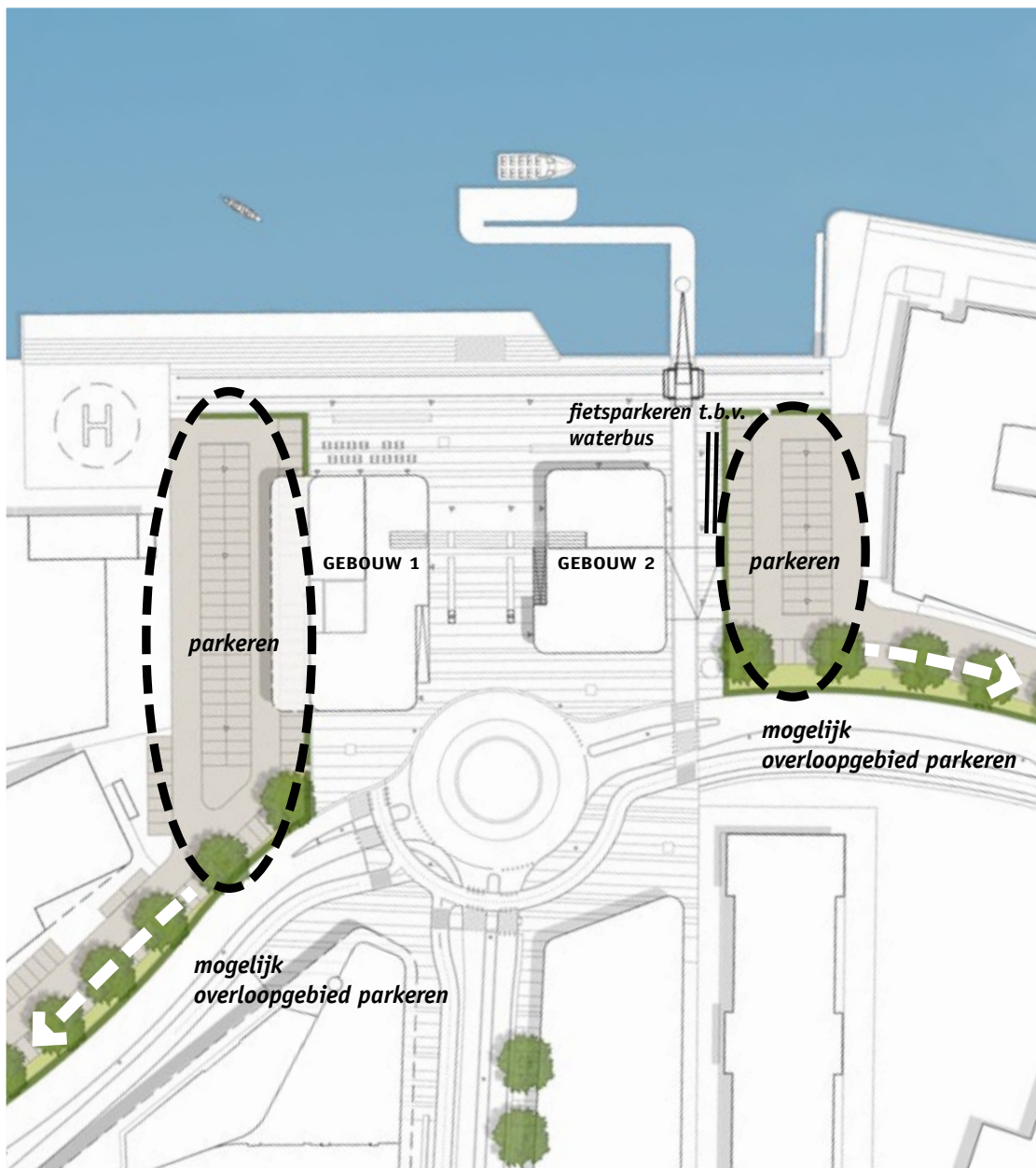
stand van zaken, maart 2019

TRAP

De trap naar het water vormt letterlijk een verbinding met het water. Het is een unieke locatie voor een aantrekkelijke zitplek aan het water. Een plek waar je even kunt gaan zitten om te genieten van het wijds aanwezige water.

Het uiteindelijke ontwerp van de verschillende elementen is nog onbekend. De juiste afstemming tussen vorm, materiaal, bereikbaarheid, uitvoerbaarheid en veiligheid zijn niet meegenomen in dit rapport en worden in de vervolgfase verder uitgewerkt.

stand van zaken, maart 2019

PARKEREN

De voorgestelde parkeergebieden nabij de gebouwen zijn primair bestemd ten behoeve van de nieuwbouw. De openbare parkeervoorziening langs de parallelweg Noordeinde is bestemd voor aangrenzende bedrijven, gebruikers van de waterbus én overloop gebruikers van de Noordkade. De parkeerplekken op eigen grond van aangrenzende bedrijven kunnen mogelijk gemarkeerd worden als 'meervoudig' gebruik.

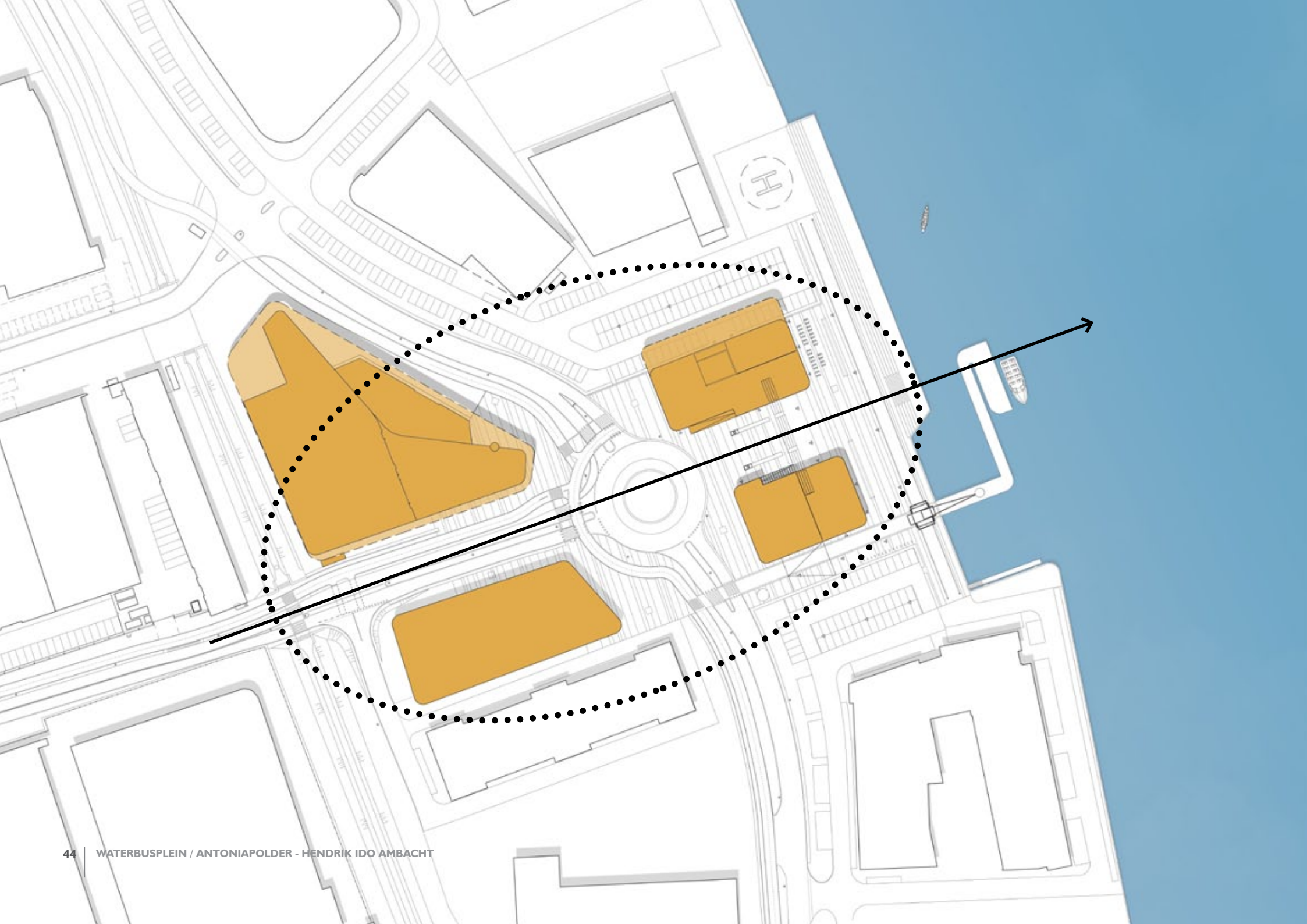
Het parkeren in de nieuwe situatie wordt opgelost door de aanleg van twee parkeerterreinen naast de gebouw 1 en 2. Tevens is in het ontwerp uitgegaan van de mogelijkheid van meervoudig ruimtegebruik (dubbel parkeren) bij het pand van Esthec. Op deze locatie zijn parkeerplekken gesitueerd die bijdragen aan de totale parkeerbalans. Ook nabij gebouw 2 wordt een overloopgebied voorgesteld voor meervoudig ruimtegebruik ten behoeve van parkeren.

De parkeervoorzieningen zijn ongebouwd en worden groen omsloten door middel van hagen.

Expeditie en calamiteiten

Het expeditie- (laden&lossen) en calamiteitenverkeer zijn niet meegenomen in dit rapport en zal in de vervolgfase opgepakt moeten worden.

BEELDKWALITEIT STEDENBOUW EN ARCHITECTUUR

Kwaliteit en samenhang

De stedenbouwkundige ambitie streeft naar een gebied met een samenhangend beeld en herkenbare ruimtelijke eenheden. In dit ensemble spelen zowel de kwaliteit van de stedenbouwkundige ordening, alsmede de kwaliteit van de inrichting van openbare ruimte en de architectuur van de bebouwing een belangrijke rol.

De poort van en naar het centrum wordt gevormd door een samenwerking tussen nieuwe gebouwen, objecten met een historische betekenis en een uitnodigende openbare ruimte in de vorm van een kade en plein. De nieuwbouw draagt in belangrijke mate bij aan de kracht van deze poort. Beide gebouwen herbergen meerdere verblijfsgebonden functies als bedrijfsruimte en horeca, aangevuld met bijvoorbeeld bijeenkomst functies en experience activiteiten.

Oriëntatie

De Antoniuslaan en Teunis Stooplaan vormen de verbinding vanuit het centrum van Hendrik-Ido-Ambacht naar de Antoniapolder, het Waterbusplein en de Noord. De nieuwe gebouwen in het verlengde van deze hoofdas, hebben daarmee een belangrijke functie als accent of eindmarkering, functioneel en visueel.

Wensbeeld
stand van zaken, maart 2019

INSPIRATIEBEELDEN

STEDENBOUW EN ARCHITECTUUR

Beeld en uitstraling

Het ensemble van gebouwen hebben een samenhangend architectonisch beeld met een subtiële schakeling in vorm, kleur en materiaalgebruik. De lichte gebouwen met afgeronde hoeken, refererend aan de scheepsbouw, staan op een contrasterende donkere vloer.

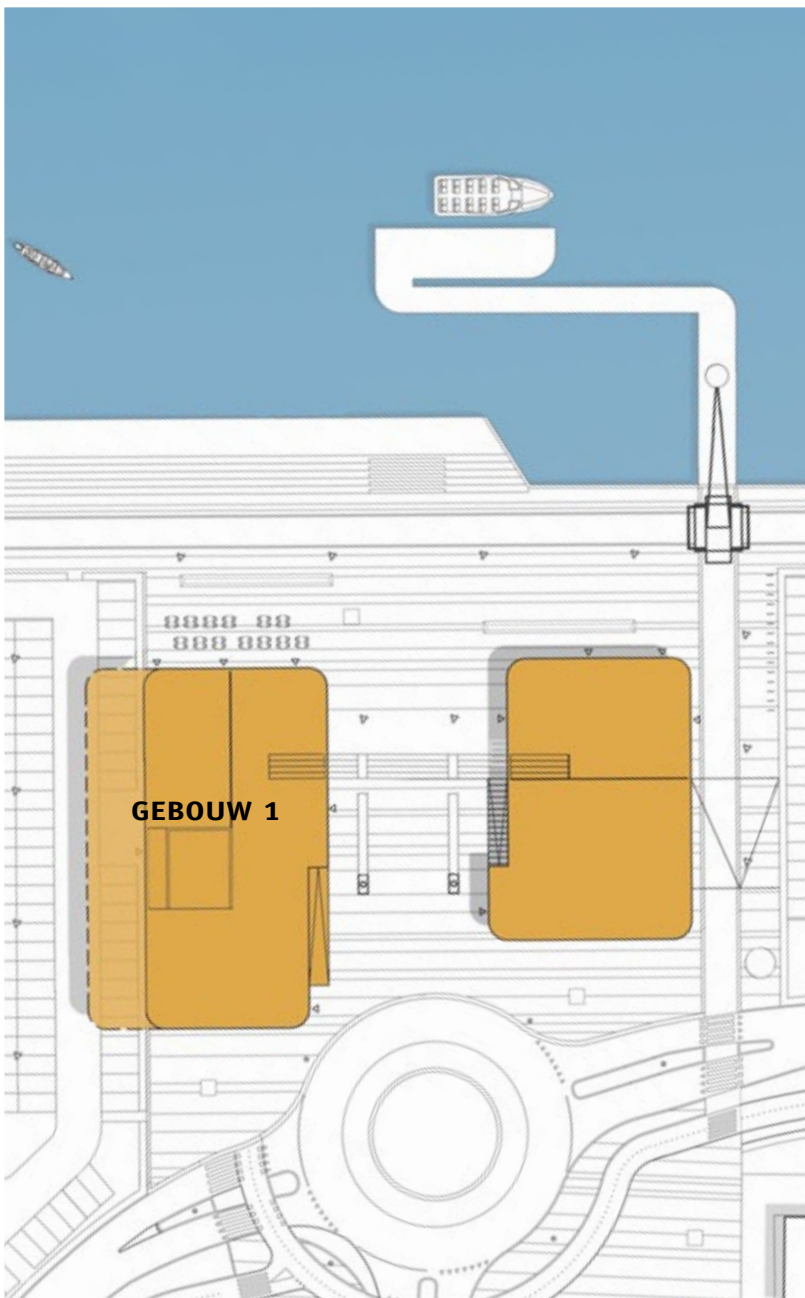
Ze vormen de ruggengraat van het plan en versterken onder meer de functie, de uitstraling en de beleving van de plek. Individueel herkenbaar maar één familie en een eenheid binnen het ensemble.

Uitgangspunten voor de vormgeving en positionering van de gebouwen zijn:

- Gebouwen hebben een kwalitatief hoogwaardige uitstraling (helder architectonisch concept, hoogwaardige materialen, zorgvuldige detaillering);
- Lichte gebouwen met een transparante plint voor optimaal contact tussen binnen en buiten;
- Hoogwaardig gevelmateriaal met een maritieme uitstraling, connectie met de waterwereld door (afgeronde) vormen, richting of materiaalgebruik en zorgvuldige detaillering;
- De gebouwen zijn alzijdig ontworpen, met andere woorden: alle zijden zijn representatief;
- Aansluiting maat en schaal met zijn omgeving. De bouwvolumes staan minimaal drie bouwlagen waarvan er één maximaal uit vier;
- Het hoogteverschil in het maaiveld tussen plein en kade wordt opgenomen in het vloerpeil van de gebouwen;
- Voorzieningen als opslag, nutsvoorzieningen, onderhoud, ed. worden integraal, bij voorkeur intern opgenomen in het gebouw;
- Rooilijn (zijde Noord) 25 meter vanaf waterlijn;
- Het avondbeeld (verlichting) maakt integraal onderdeel uit van de architectuur;
- Eventuele naamsvermelding als integraal onderdeel van en in hetzelfde karakter als de gevels.

ROOSROS ARCHITECTEN
CONCEPT

NIEUWBOUW

Planstudie RoosRos Architecten

RoosRos Architecten heeft als voorbereiding van de definitieve uitwerking een planstudie opgesteld (*concept, november 2018*) voor gebouw 1 en 2 op het Waterbusplein. In deze studie worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Twee volumes maken één gebouw
In kleur, detaillering en algehele verschijningsvorm.
- Het gebouw vormt de poort
De verbinding van HIA met de Noord en de Noord met HIA.
- Het is een plek van en voor iedereen
Om die reden zou iedere laag, van maaiveld tot dak, drempelloos toegankelijk moeten zijn.
- De kwaliteiten van de plek beïnvloeden de vorm van het gebouw
Zonlicht, daglicht, uitzicht en zicht op, context en beweging bepalen gesloten en open gevels, bepalen buiten en binnen, bepalen massa en lucht.
- De plek vertelt een verhaal
Een verhaal over geschiedenis, een verhaal over toekomst.

Deze uitgangspunten vormen de basis voor verdere uitwerking van de gebouwen en zal in de vervolgfase opgepakt moeten worden. Op de hierna volgende pagina's is een eerste uitwerking (d.d. 11 november 2018) middels een aantal beelden opgenomen.

ROOSROS ARCHITECTEN
IMPRESSIES

COLOFON

opdrachtgever

gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
Weteringsingel 1
3342 AE Hendrik-Ido-Ambacht
T: (078) 639 89 89
I: www.h-i-ambacht.nl

contactpersoon

Ab Hoogesteger

projectleider Antoniapolder
gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

planteam

Frank Meijer
Jona Geers
Willem Jan van Ras

landschapsarchitect / supervisor
landschapsarchitect / projectleider
technisch ontwerper

derden

Jeroen Plaisier
Mariëlle van Vliet- Van Wingerden
Lydia Bij nagte
Sander Ros
Chi-Hang Chim
Joris Lüchinger

Waterbusplein BV
Waterbusplein BV
ROM-D
RoosRos Architecten
RoosRos Architecten
Lüchinger Architects

